

خبر

تخلف رییس‌جمهور در وزارت نفت به قوه‌قضایه‌راجاع می‌شود

■ **مهر:** سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس از تایید گزارش تخلف رییس‌جمهور در سرپرستی وزارت نفت از سوی این کمیسیون خبر داد و گفت: در صورت رای مجلس به این تخلف، گزارش مذکور برای پیگیری به قوه‌قضایه‌ارسال می‌شود.سیدعماد حسینی از تاییدنامه ۱۱ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی درخصوص تخلف رییس‌جمهور در سرپرستی وزارت نفت در کمیسیون انرژی مجلس خبر داد. وی گفت: این نامه به رییس مجلس نوشته شده‌است و لایرجایی آن را برای بررسی به کمیسیون انرژی ارجاع داد. روز گذشته این نامه در کمیسیون مورد بررسی قرار گرفت و تخلف مدنظر نمایندگان به تایید کمیسیون رسید. حسینی یادآور شد: گزارش کمیسیون انرژی به هیات‌ریسه مجلس برای طرح در صحن علنی ارایه شده‌است. وی ادامه داد: امضاکندگان نامه مذکور از طیف‌های مختلف مجلس هستند. سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس خاطرنشان کرد: این نامه براساس ماده ۲۳۳ آیین‌نامه داخلی مجلس به هیات ریسه‌ا ارجاع شده‌است.

رکود به بازار مسکن باز گشت

■ **مهر:** رییس اتحادیه کشوری مشاوران املاک با بیان اینکه قیمت‌های فعلی بازار مسکن موجب شده مردم توان خرید در محل‌های مختلف را نداشته باشند، گفت: بازار خرید و فروش مسکن با رکود مواجه شده‌ است. مصطفی قلی‌ خسروی با تایید افزایش قیمت مسکن گفت: مالیات بر ارزش افزوده و موضوع اجرای هدفمندی یارانه‌ها از موضوعاتی هستند که توهماتی را برای برخی از مالکان به وجود آوردند و این موضوع منجر به افزایش قیمت مسکن شد. وی افزود: قیمت مسکن الان به اندازه‌ای رسیده، که دیگر مردم توان خرید خانه را ندارند و به همین جهت رکود در بازار خرید و فروش مسکن ایجاد شده‌ است. رییس اتحادیه کشوری مشاوران املاک تصریح کرد: در حال حاضر براساس آمار سامانه املاک و مستغلات قیمت‌ها از پنج تا شصت درصد افزایش یافته و به صورت موردی هم قیمت آپارتمان ۱۰ تا ۱۲ درصد بالاتر از این قیمت‌ها به فروش رسیده‌ است. قلی خسروی با بیان اینکه مالکیت خرید مسکن است و نمی‌توان قیمت‌های خاصی را به افراد دیکته کرد، افزود: به نظر می‌رسد با طرح‌های ساخت مسکن در بافت فرسوده مشکل مسکن همان‌گونه که اعلام کرده‌اند تا دوسال دیگر حل شود.قیمت کنونی مسکن برای اغلب متقاضیان بسیار گران‌ است به همین جهت خرید و فروش مسکن که در اواخر سال گذشته با ریزش بیشتری همراه شده بود دوباره به رکود رسید و معاملات مسکن با کاهش زیادی همراه شد. براین اساس، قیمت کنونی قدرت خرید مردم را کاهش داده و اغلب متقاضیان بر این امر تاکید دارند که قیمت‌های فعلی برای برخی از محله‌های تهران واقعا زیاد است و این فقر توان خرید مسکن با این قیمت‌ها را ندارند. اما موضوعی که در بخش مسکن اتفاق افتاده، گرانی آپارتمان‌ها در محله‌های جنوب شهر و مناطق مرکزی تهران است، به طوری که در شمال شهر قیمت مسکن تغییر چندانی نداشته اما در این محله‌ها قیمت‌ها با نوسان زیادی مواجه هستند که توان خرید مسکن را برای قشر خاصی ناممکن کرده‌است. در محله سرسبز آپارتمان‌ها که در یکماه گذشته متری یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسید اکنون به قیمت یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان رسیده‌ است، در حالی‌که قیمت‌هر مترمربع آپارتمان در این محله نباید تا این میزان افزایش یابد و همین امر موجب رکود خربه و فروش شده‌ است. همچنین در محدوده‌های شیدمانی آپارتمان‌های نوساز از هر مترمربع یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان به حداقل یک میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسیده‌اند که بسته به تعداد پارکینگ‌ها قیمت‌های گران‌تری هم از سوی فروشندگان مطرح می‌شود.

نشت گاز از خط لوله انتقال علت تاخیر صادرات ایران به امارات

■ **فارس:** رییس شرکت اماراتی کرنتن در مورد علت تاخیر صادرات گاز ایران به امارات گفت: نشت گاز از خط لوله انتقال، نه اختلاف بر سر قیمت، عامل مهم در این زمینه بوده‌ است. رییس شرکت اماراتی علت تاخیر صادرات گاز ایران به امارات گفت: نشت گاز از خط لوله انتقال، نه اختلاف بر سر قیمت، عامل مهم‌ترین عامل تاخیر در عرضه گاز صادراتی ایران به شرکت دناگاز در امارات به شمار می‌رود. بر اساس گزارش پایگاه خبری امارات، ۲۴،۴ میلیون مترمکعب گاز در شرکت کرنتن قراردادی را ۱۰ سال پیش با شرکت ملی نفت ایران به امضا رسانده‌ است و براساس این قرارداد ایران باید گاز مورد نیاز شرکت دناگاز را در امارات تأمین کند و بخشی از سهام شرکت دناگاز در اختیار شرکت کرنتن قرار دارد. وی افزود: اگرچه احتیاج گاز ایران به ۲۸۰ میلیون مترمکعب ستر آب‌های منطقه در اواسط ۲۰۰۶ میلادی به پایان رسیده ولی بروز برخی مشکلات فنی مانع عرضه و صادرات گاز ایران شده‌ است. وی در ادامه گفت: دو طرف سال گذشته مذاکرات کاملاً جدی و مهمی را برای حل‌وفصل مشکلات فنی این پروژه داشتند. رییس کرنتن در توضیح این مشکل گفت: شرکت ملی نفت ایران کار عرضه و صادرات گاز با فشار کم را به صورت آزمایشی در تاسیسات شرکت دناگاز در شارجه آغاز کرد ولی با افزایش فشار گاز مشخص شد بخشی از خط لوله انتقال گاز در بستر دریا با نشتی روبه‌رو شده و این مساله عامل اصلی تاخیر در صادرات گاز ایران به امارات بوده‌ است.

شرق: این روزها توان

تسهیلات‌دهی بانک‌ها چنان تحلیل رفته که بهمنی چاره‌ای جز تهدید مجلس‌نشینان برای تصویب لایحه افزایش توان مالی بانک‌ها ندارد. این لایحه همان لایحه‌ای است که دو سال قبل، از آن با عنوان لایحه ۱۵ هزار میلیارد تومانی بانک‌ها یاد می‌شد. در حال حاضر این لایحه در کمیسیون اقتصادی مجلس به اسم لایحه افزایش توان مالی بانک‌ها تغییر نام یافته و منتظر است که در صحن علنی مطرح و تصویب شود. باز هم این لایحه همان لایحه‌ای است که پیشتر رییس کل بانک مرکزی در واکنش به عدم تصویب آن گفته بود اگر مجلس هزار بار دیگر این لایحه را رد کند باز هم آن را به مجلس ارایه می‌کنم. این بار بهمنی ترجیح داده موضع خود را تغییر دهد و به جای ارایه هزارمین بار لایحه، از راه تهدید وارد شد که اگر لایحه افزایش توان مالی بانک‌ها تصویب نشود بانک‌ها نمی‌توانند به تولید کمک کنند. بی‌شک واکنش اول بهمنی ثمربخش نبود، شاید واکنش دوم وی به دل نمایندگان مجلس اثر کند و لایحه اخیر تصویب شود. به نظر می‌رسد اوضاع و احوال بانک‌ها از نظر منابع وخیم‌تر از آن چیزی است که پیش‌بینی می‌شود. ماجرا از زمانی آغاز شد که دولت نهم در شهریور ماه سال ۸۴ روی کار آمد. دولت نهم همواره اعتقاد داشت از طریق تزریق پول به جامعه از طرق مختلف می‌تواند به افزایش اشتغال و کاهش بیکاری کمک کند. فقر را ریشه کن کند و هزاران روستای دیگر نیز برآی توده داشت که از نگاه تحلیلگران اگرچه ایده‌هایی مطلوب بودند اما قابل تحقق نبودند. با این فکر روستای بانک‌ها فراخوانده شدند تا همسوتر با دولت برای تحقق اهداف آرمی آن گام بردارند. برخی که همراه نشدند، عزل شدند و برخی نیز که مجال ماندن یافتند واقعا همگام با دولت شدند. اولین طرح، بنگاه‌ها زوبانه‌ده بود که دولت بنا داشت از طریق آن اشتغال را افزایش دهد. در تمام چند سالی که این طرح توسط بانک‌ها و البته دولت حمایت شد حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان منابع به این اختصاص یافت. در کنار این، مصوبات استانی رییس‌جمهوری سودی که در مورد اول و دوم دولت نهم آغاز شده و در همین دولت نیز به پایان رسید. این مصوبات نیز از طریق بانک‌ها تأمین اعتبار شد. برای این منظور برخی روستای بانک‌ها نیز هیات‌دولت را همراهی می‌کردند. در این بین، پروژه افزایش مطالبات معوق کلید خورد و از شهریور ماه سال ۸۴ روند صعودی مطالبات معوق که در آن زمان حدود پنج هزار میلیارد ریالت، این آغاز شد تا اینکه در پایان سال ۸۹ قیمت آن به ۵۰ هزار میلیارد تومان رسید. البته آن زمان طهماسب مظاهری، رییس‌کل سابق بانک مرکزی اعلام کرد: کارشناسان دولت توان تسهیل‌دهی نظام بانکی را چندین برابر بیشتر برآورد کردند و همین امر فشار به بانک‌ها را بیشتر کرد. کنار اینها، طرح سود تسهیلات هم با هدف حمایت از تولید کاشش یافت. این اتفاق از سال ۸۵ در پیش گرفته شد و تاکنون نیز ادامه دارد. اوج کاهش نرخ سودها را می‌توان در بسته سیاسی – نظارتی بانک مرکزی در سال ۹۰ یافت. علاوه بر نرخ سود عقود مبتدله‌ای، نرخ سود سپرده‌ها و نرخ سود عقود مشارکتی نیز کاسته و برای آن سقف نیز تعیین شده‌ است. براساس این بسته، سقف سود سپرده‌ها در سال ۹۰ نسبت به سال گذشته حدود دو درصد کاهش یافت تا تطابق بیشتری با نرخ سود تسهیلات داشته باشد. آن زمان بهمنی به عنوان رییس کل بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار می‌دانست که تورم تا پایان سال به دلیل هدفمندی یارانه‌ها افزایش خواهد یافت با این حال این نرخ تصویب شد؛ نرخی که از جذابیت لازم برای جذب سپرده‌های افراد پرخوردار نبود. علاوه بر این بسیاری

رییس کل خطاب به نمایندگان مجلس

بهمنی: پول ندهید به تولید وام نمی‌دهیم

از افراد ترجیح داند وجوه خود را

از شبکه بانکی خارج و به بازارهای سوده دیگر چون ارز، سکه و طلا هدایت کنند. کاهش این بخش از منابع بانکی به دلیل تصویب نرخ سودها، ناکارآمدی و غیرواقعی است که مسوولیت آنها به طور مستقیم به رییس کل بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار بازمی‌گردد. حمید حسینی، رییس کمیسیون تجارت اتاق تهران در گفت‌وگویی با شرق به تشریح این رخداد در نظام بانکی می‌پردازد.

■ **تاکنون برآوردی از توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها انجام شده‌ است؟**

بله. برخی می‌گویند بانک‌ها می‌توانند سالانه ۵۲ هزار میلیارد تومان تسهیلات دهند و برخی نیز این رقم را حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان برآورد می‌کنند اما به نظر می‌رسد رقم دوم صحیح‌تر باشد.

■ **در برنامه پنجم به پیش‌بینی‌های دیگری برای تأمین اعتبار بخش‌های مختلف اقتصادی شده‌ است؟**

در برنامۀ پنجم پیش‌بینی شده سالانه به میزان ۱۶۷ میلیارد دلار در بخش‌های مختلف اقتصادی سرمایه‌گذاری شود. بخشی از آن قرار است توسط بخش خصوصی تأمین شود که تقریباً حدود ۲۲ میلیارد دلار است. حدود ۲۰ میلیارد دلار توسط بازار بورس و ۶۰۳ میلیارد دلار دیگر نیز توسط نظام بانکی تأمین شود. مابقی آن نیز از طریق فاینانس خارجی و بودجه، تأمین اعتبار خواهد شد.

■ **آیا به نظر شما شبکه بانکی در حال حاضر توان تأمین به نظر می‌رسد در شرایط فعلی توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها کمتر از برآورد باشد.**

■ **چرا این گونه فکر می‌کنید؟**

زیرا بانک‌ها با مشکلات عدیده‌ای از جمله معوقات ۵۰هزار میلیارد تومانی و طلب از دولت به میزان ۱۰ هزار میلیارد تومان روبه‌رو هستند. رفع این دو می‌تواند منابع بلوکه شده را به بانک‌ها بازگرداند، مبنی که حدود یک‌پنجم نقدینگی کل کشور، است. منابع این دو مورد سودی که در مورد اول و دوم دولت نهم آغاز شده و در همین دولت نیز به پایان رسید. این مصوبات نیز از طریق بانک‌ها تأمین اعتبار شد. برای این منظور برخی روستای بانک‌ها نیز هیات‌دولت را همراهی می‌کردند. در این بین، پروژه افزایش مطالبات معوق کلید خورد و از شهریور ماه سال ۸۴ روند صعودی مطالبات معوق که در آن زمان حدود پنج هزار میلیارد ریالت، این آغاز شد تا اینکه در پایان سال ۸۹ قیمت آن به ۵۰ هزار میلیارد تومان رسید. البته آن زمان طهماسب مظاهری، رییس‌کل سابق بانک مرکزی اعلام کرد: کارشناسان دولت توان تسهیل‌دهی نظام بانکی را چندین برابر بیشتر برآورد کردند و همین امر فشار به بانک‌ها را بیشتر کرد. کنار اینها، طرح سود تسهیلات هم با هدف حمایت از تولید کاشش یافت. این اتفاق از سال ۸۵ در پیش گرفته شد و تاکنون نیز ادامه دارد. اوج کاهش نرخ سودها را می‌توان در بسته سیاسی – نظارتی بانک مرکزی در سال ۹۰ یافت. علاوه بر نرخ سود عقود مبتدله‌ای، نرخ سود سپرده‌ها و نرخ سود عقود مشارکتی نیز کاسته و برای آن سقف نیز تعیین شده‌ است. براساس این بسته، سقف سود سپرده‌ها در سال ۹۰ نسبت به سال گذشته حدود دو درصد کاهش یافت تا تطابق بیشتری با نرخ سود تسهیلات داشته باشد. آن زمان بهمنی به عنوان رییس کل بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار می‌دانست که تورم تا پایان سال به دلیل هدفمندی یارانه‌ها افزایش خواهد یافت با این حال این نرخ تصویب شد؛ نرخی که از جذابیت لازم برای جذب سپرده‌های افراد پرخوردار نبود. علاوه بر این بسیاری

■ **البته این لایحه بارها توسط مجلس رد شده و بعید به نظر می‌رسد که این بار نیز به تصویب برسد.**

بله، زیرا حساب ذخیره ارزی خالی است و پولی در آن وجود ندارد که صرف افزایش توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها شود.

■ **بانک مرکزی در بسته سال جاری سقف نرخ سود سپرده‌ها را از ۱۷ درصد در سال ۸۹ به ۱۵ درصد کاهش داده‌ است، آیا به نظر شما این نرخ برای سپرده‌گذاران جذاب است؟**

خیر. به همین دلیل است که افراد تمایل دارند وجوه خود را به بازارهایی مانند سکه و ارز بزنند تا به سودی بیش از بانک‌ها دست یابند. البته نمی‌توان تمام تقصیرات را متوجه بانک‌ها کرد. برای نمونه تا پیش از تحریم، تمامی پروژه‌های نفتی و عمده کشور از طریق منابع خارجی تأمین اعتبار می‌شد اما در شرایط فعلی، این پروژه‌ها تماماً از طریق منابع داخلی تأمین اعتبار می‌شوند. یعنی بخشی از منابع جذب‌شده بخانه‌ها صرف پروژه‌هایی از این دست می‌شوند و به همین دلیل سهم کمتری از منابع بانکی به تولید و سایر بخش‌های اقتصادی می‌رسد. بنابراین لایحه افزایش توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها هرچه سریع‌تر باید توسط مجلس تصویب شود تا بانک‌ها بتوانند تسهیلات بیشتری را صرف تولید کنند.

اقتصاد

نگاهی به فرصت‌ها و تهدیدهای بازار مالی

تولید بدون سود بورس را زمین می‌زند

سجاد قدیرزاده*

بازار سرمایه امروزه از بخش‌های

حیاتی اقتصاد کشورهاست که با رشد و توسعه اقتصاد در دنیای کنونی از نقش و اهمیت

بیشتری نیز برخوردار شده‌ است. بازار سرمایه با هدایت سرمایه‌ها و پس‌اندازهای کوچک و بزرگ تک‌تک افراد جامعه، راه توسعه و ایجاد شغل و افزایش سطح رفاه عمومی را هموار می‌کند.

در ایران به دلایل گوناگون به صورت بانک‌محور بنا شده‌ است.

ضعف بازار سهام، شیوه سنتی پس‌انداز (خرید طلا و مسکن) چیرگی بخش دولتی در بازار پول، فقدان شرایط رقابتی، حضور نهادهای نیمه دولتی در اقتصاد و عواملی از این دست نقش بانک‌ها را نسبت به بازار سرمایه برترنگ‌تر کرده‌ است. همچنین تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که کشور‌های عضو اوپک غالباً نهادهای مالی قدرتمندی ندارند. با بررسی اجمالی در فرآیند رشد اقتصادی کشورهای توسعه یافته به نقش تعیین‌کننده بازارهای مالی در فرآیند رشد اقتصادی پی می‌بریم. نحوه گسترش و شکل‌گیری بازارهای مالی در کشورهای مختلف متفاوت است. مثلاً در آمریکا و انگلیس، مردم به شکل مستقیم در بازار مالی سرمایه‌گذاری می‌کنند؛ در حالی که در کشورهای نظیر آلمان و ژاپن بانک‌ها با جذب سرمایه‌های جامعه اقدام به سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی می‌کنند که در روش اول به صورت مستقیم و در روش دوم به صورت غیرمستقیم سرمایه‌های جامعه وارد بازار مالی می‌شود. در ایران سرمایه‌گذاری به روش مستقیم صورت می‌گیرد و در سال‌های اخیر اهتمام دولتمردان به بازار سرمایه و گسترش کمی آن چشم‌گیر بوده‌ است. با نقش بازارهای مالی و گسترش آنها در پیشرفت اقتصادی شکی وجود ندارد؛ ولی سوال اساسی اینجاست که آیا گسترش بازارهای مالی بدون توجه به نهادهای و فرآیند تولید منجر به رشد اقتصادی خواهد شد؟

با بررسی وضعیت و عملکرد کشورهای مختلف می‌توان به این سوال پاسخ داد.

کشور رومانی در سال‌های نزدیک به ۱۹۹۵ میلادی رشد اقتصادی مطلوبی نداشت؛ اما با گسترش بازارهای مالی و نهادینه کردن نقش این بازارها در عرصه اقتصاد در آن دوران، در سال ۲۰۰۰ میلادی به رشد اقتصادی مطلوبی رسید و در این کشور رشد بازارهای مالی به رشد اقتصادی منجر شد. کشورهای مثل ملازی، ترکیه و پرتغال نیز فرآیند مشابهی را در پیش گرفتند. رشد اقتصادی، نتیجه رشد بازارهای مالی در این کشورها بود. در برخی دیگر از کشورها فرآیند تأثیرگذاری کلاماً متفاوت بود. در کشورهای نظیر کشورهای حوزه خلیج‌فارس و کشورهای عربی، رشد و گسترش بازارهای مالی به رشد و گسترش بورس بازي و دلایلی انجیمید و هرگاه رشد بازارهای مالی در این کشورها شدت می‌گرفت رفاه عمومی و رشد اقتصادی کل کشور بدون تغییر بود و حتی کاهش می‌یافت. بررسی این تحقیقات، اهمیت ماهیت اقتصاد و نهادهای مؤثر بر آن را بیش از پیش هویدا می‌کند. با بررسی کشورهایی که رشد بازارهای مالی‌شان به رشد اقتصاد و افزایش رفاه عمومی منجر

بخش کشاورزی؛ تب انحلال و ادغام

دوم. کارخانه‌های تولیدکننده ماشین‌های کاشت و برداشت خود را با سیاست‌های بخش کشاورزی هماهنگ می‌کنند. مثلاً ننگین بون اکثر خاک‌ها به دلیل ایجاد پدیده فشرده‌گری (– paction) و نیز ترویج و توسعه رقیماهی جدید گندم پرمحصول ایجاب می‌کند که تراکتورهای بالاتر از ۱۰۰ اسب‌هوا (HP) و نیز کمباین‌هایی با حداقل ریزش طراحی شود.

سوم. کارخانه‌های تولید ماشین‌های کشاورزی ناگزیر نخواهند بود که به منظور تکمیل خطوط تولید و درآمدزایی بیشتر اقدام به تولید موتور انواع خودروهای سواری کنند؟! (مشاهدات حضوری نگارنده در هنگام بازدید از یکی از این کارخانه‌ها – ۱۳۸۲)
۴. انتزاع مسوولیت برنامه‌ریزی جهت بهره‌برداری از آب کشاورزی از وزارت نیرو و الحاق آن به بخش کشاورزی (دولتی) و به ویژه غیردولتی)
۵. انتزاع مسوولیت برنامه‌ریزی جهت بهره‌برداری از آب کشاورزی از آب کشاورزی از وزارت نیرو و الحاق آن به بخش کشاورزی (دولتی) و به ویژه غیردولتی)
۶. مشکل افت شدید سطح سفره‌های آب زیرزمینی و ممنوع شدن برداشت آب از اکثر دشت‌های کشور که به صورت بحران آب نمود یافته؛ مساله‌ای نیست که ده‌ها در این دولت به وجود آمده باشد یا ناشی از خشکسالی‌های چند سال اخیر باشد. مشکل به صورت تدریجی و طی دهه‌های اخیر ایجاد شده‌ است. هجوم جبهه آب‌های شور و تلخ و در نهایت از حیز انتقال افتادن خاک‌های حاصلخیز از نتایج این واقعه تلخ است!
۷. اینکه رییس دولت دهم از ثبت رکورد جدیدی در تولیدات کشاورزی سخن گفته و متعاقب آن، وزیر کشاورزی از رسیدن تولید به مرز ۱۱۷ میلیون تن خبر می‌دهند، به رغم امیدبخش و خرسندکننده بودنش متأسفانه به نظر می‌رسد که از پشتوانه کارشناسی کافی برخوردار نباشد؛ چه، با کدام آب و خاک می‌توانیم به این میزان تولید برسیم؟ آیا بنیاست به منظور ثبت چنین رکوردهایی از چاه‌های آکمی – ذخیره‌ای هم که در واقع منابع بین نسلی است استفاده کنیم؟ آیا اگر منابع پایه (آب و خاک) را از دست بدهیم، می‌توانیم وارد کنیم؟ و... و...
۸. رییس مجلس گفته‌ است که با آمار ورقام اشتغال ایجاد نمی‌شود. بلکه با تولید است که اشتغال به وجود می‌آید

قدر گوهر، گوهری.

نگاه

بازی با تولید

ودودی که چشمش را کور کرد

مریم میرزایی

■ صنعت کم‌کم بینایی خود را از دست می‌دهد. در چند سال اخیر دود تمام سیاست‌ها چه درست و چه غلط به چشم صنعت رفته‌ است. سیاست‌های درست آنقدر شتابزده اجرا شده‌اند که صنعت را زیر پا گذاشت‌اند و سیاست‌های غلط نیز از ابتدا همدار له شدن صنعت را با خود همراه کرده‌اند. این روزها صنایع در کنار مشکلاتی که سال‌هاست با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، مشکلات جدیدی را در کنار خود می‌بینند. چندی پیش کارخانه‌داران به واسطه اجرای قانونی که سال‌های سال است بسیاری بر اجرای آن تاکید دارند از احتمال تعطیلی تولیدی خبر دادند و گفتند تولیدشان از صرف افتاده‌ است. گفتند که با اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها سهم ۳۰درصدی صنعت به بخش تولید نرسیده و تولیدکنندگان مجبور شده‌اند که هزینه‌های سنگینی را برای قبض‌های گاز و برق بردارند که بر هزینه‌های تولیدشان افزوده و قیمت تمام شده را افزایش داده‌ است. در مقابل آن سیاستی در دستور کار است تا نهایت اجرای این قانون را کاهش دهد و تورم ۴۰ درصدی پیش‌بینی شده برای اجرای این قانون را کاهش دهد و آن هم سیاست ثبت قیمت‌هاست که اجازه افزایش قیمت را به تولیدکنندگان نمی‌دهد. این در حالی بود که در سال‌های اخیر سیاست تنظیم بازار با واردات نیز ضرباتی کاری بر پیکره ضعیف تولید وارد کرده و همدار از آینده را برای بخش تولید به همراه آورده بود. تولیدکنندگان می‌گفتند که نمی‌توانند با واردات رقابت کنند و در عین حال زمانی که با کاهش تولید روبه‌رو باشند برای تأمین نقدینگی نیز با مشکل روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی بود که اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، از بررسی ۱۸۳ واحد صنعتی خبر داد و اعلام کرد که بر اساس تحقیقات صورت گرفته، تمامی واحدها با مشکل نقدینگی دست و پنجه‌نرم می‌کنند و اکثریت با حد اکثر ۵۰درصد از ظرفیت خود به تولید مشغول‌اند. این عوامل در کنار تمامی مشکلاتی که بر سر راه بخش تولید وجود داشته و دارد همگی دست به دست هم داد تا به گفته برخی از تولیدکنندگان تشکیل مالی توسط دولت نه تنها مفید نیست بلکه در بلندمدت به کاهش رشد اقتصادی کشور منجر خواهد شد. در کشور تولیدکنندگان امکان رقابت ندارند و فرآیند سودآوری آنها باخطر نابودی مواجه است. چطوری می‌توان روی سهام این شرکت‌ها و نحوه بهینه‌معاملاتی آنها برنامه‌ریزی کرد! وقتی شرکت‌های تولیدی و خدماتی از کاهش تولید خبر می‌دهند چطوری می‌توان توقع داشت سهام آنها از زنده‌تر شود. در این شرایط به دولت توصیه موکد می‌شود که رشد و گسترش بازارهای مالی بسیار مهم است اما زمینه ایجاد این رشد از خود رشد بازارهای مالی هم مهم‌تر است. زمینه‌هایی چون ایجاد سیستم بانکی کارآمد، مبارزه با مفاسد اقتصادی، حذف شرایط ویژه برای برخی از نهادهای نیمه دولتی، کمک و اهتمام بیشتر به فرآیند تولید باید از مهم‌ترین هدفه‌های دولت باشد. در شرایطی که سرمایه‌گذاری به تولید و بالندگی و شکوفایی اقتصاد منجر شود آنگاه سهام این شرکت‌ها از زنده‌تر و بازارهای مالی قوی‌تر ایجاد خواهند کرد. در غیر این صورت، گسترش بازارهای مالی و بی‌توجهی به تولید به افزایش بورس‌بازی و دلایلی من‌انجامد و این دقیقاً ضرابطی است که اقتصاد ما از آن رنج می‌برد. شرکتی که در بورس حضور دارد و هیچ‌گونه تغییری در فرآیند تولید آن صورت نگرفته‌ است یک ضرر برای خرید سهام آن صف تشکیل می‌شود و چند هفته بعد برای فروش آن و این همان توسعه نامتوازن است که اقتصاد ما در آتش آن می‌سوزد. متأسفانه تجربه اقتصادی کشورهای مشابه ایران نشان می‌دهد که سیاست‌های فعلی دولت (در گسترش تک‌بعدی بازارهای مالی بدون توجه به فرآیند تولید) در بلندمدت به کاهش رشد اقتصادی کشور منجر می‌شود.

*کارشناس ارشد اقتصاد

توسعه کشور در گرو تشکیل طبقه متوسط صنعتی

■ شرق: تا زمانی که طبقه متوسط صنعتی در کشور شکل نگیرد، توسعه شکل نخواهد گرفت. بنابراین باید نوع و میزان دخالت‌های دولت تغییر یابد و در یک جمله، دولت باید خصوصی‌سازی را به دنیا آورد. علی ربیعی با اشاره به وضعیت خصوصی‌سازی در ایران گفت: متأسفانه کشور‌های کمتر توسعه‌یافته خصوصی‌سازی به صورت اختصاصی صورت می‌گیرد. ربیعی خصوصی‌سازی را در مساله بنیادین در آینده ایران و رشد توسعه آن بیان کرد و گفت: با توجه به این مهم خصوصی‌سازی یک سیاست کلی نظام به شمار می‌رود و باید در نظر داشت اجرای دقیق و صحیح خصوصی‌سازی باعث افزایش کارایی در داخل اقتصاد کشور، با بار بدن بهره‌وری و ظرفیت‌های جامعه و رشد توسعه جامعه می‌شود. ربیعی با اشاره به اینکه دولت حجم بالای تصدی‌گری شکل غیرمتناسب به خود گرفته‌ است و حجم بالای فعالیت دولت، بیماری مزمن دولت به‌شمار می‌رود. وی اظهار داشت: عمده‌مشکل ما در اجرای صحیح و دقیق خصوصی‌سازی این است که پایه‌های خصوصی‌سازی برای وارد شدن به اقتصاد را کاهش داده است و به همین دلیل بخش صنعت ضعیف عمل کرده‌ام و با توجه به آمار مشخص می‌شود ۵۰ تا ۶۰ درصد جمعیت ایران با واسطه حقوق بگیر دولت هستند. ربیعی با اشاره به اینکه مالکیت گسترده دولت تبعات زیاد و به طور عمده منفی را به توسعه اقتصادی دارد، افزود: عدم شفاف‌سازی اطلاعات و آرایه آمارهای غیرواقع از سوی دولتمردان رذیت بخش خصوصی برای وارد شدن به اقتصاد را کاهش داده است و متأسفانه در کشور ما کارآفرینان برای خرید سرمایه مراجعه نمی‌کنند و دید تجاری دارند؛ از بهر دتره آن است که نبود ثبات سیاسی بر تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و برنامه‌های اقتصادی باعث ترک بخش خصوصی از اقتصاد کشور است و باید جهت نهادهای تشکیل‌شده برای اجرای خصوصی‌سازی تصمیم‌گیرنده‌نبینستند.

کنز

توسعه کشور

در گرو تشکیل طبقه متوسط صنعتی